

16.6.2023

Luonnos 16.6.2023

Valtioneuvoston asetus siviilivalmiusneuvottelukunnasta

1. Yleisperustelut

Säädösperusta

Pelastuslain (379/2011) 23 a §:n 1 momentin mukaan pelastustoimen suunnittelua, kehittämistä ja seurantaa varten sisäministeriön apuna on siviilivalmiusneuvottelukunta. Neuvottelukunnassa voi olla jaostoja.

Pelastuslain 23 a §:n 2 momentin mukaan neuvottelukunnan tehtävistä, kokoonpanosta, toimikaudesta ja jaostoista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain (613/2021) 9 §:ssä säädetään pelastustoimen neuvottelukunnasta. Pelastustoimen neuvottelukunnan tehtävät kohdistuvat hyvinvointialueesta annetussa laissa (611/2021) tarkoitetun hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevan pelastustoimen järjestämiseen, kehittämiseen, ohjaukseen ja valvontaan.

Pelastuslain 23 a §:ssä säädetään siviilivalmiusneuvottelukunnasta. Pykälän 1 momentin mukaan pelastustoimen suunnittelua, kehittämistä ja seurantaa varten sisäministeriön apuna on siviilivalmiusneuvottelukunta. Neuvottelukunta on yhteistoimintaelin, jonka tehtävänä on edistää sisäministeriön ja ministeriöiden sekä muiden toimialojen yhteistoimintaa ja toiminnan kokonaisvaltaista kehittämistä pelastustoimessa. Siviilivalmiusneuvottelukunnan tehtävä on pelastustoimen neuvottelukunnasta poikkeavasti valtakunnallinen, laajempi ja se ulottuisi myös muihin pelastustoimen toimijoihin kuin hyvinvointialueisiin. Neuvottelukunnan työskentely täydentäisi sisäministeriön yhteydessä toimivan pelastustoimen neuvottelukunnan toimialaa pelastustoimen järjestämisen, kehittämisen, ohjauksen ja valvonnan seurannassa ja arvioinnissa.

Tämän asetuksen tarkoituksena on säätää neuvottelukunnan tehtävistä, kokoonpanosta, toimikaudesta ja jaostoista.

Asetuksen valmistelu

Asetus on valmisteltu virkatyönä sisäministeriössä. Valmistelun tueksi on asetettu valmistelutiimi, jonka tehtävänä on ollut huolehtia valmistelun kuluessa tarvittavasta sidosryhmien kuulemisesta.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo.sm@gov.fi
www.intermin.fi

Asetuksen luonnos on ollut lausuntokierroksella x.6. - 1.9.2023. Lausuntoa pyydettiin seuraavilta tahoilta: ... Myös muiden tahojen asiassa antamat lausunnot otetaan huomioon. Lausuntonsa antoi määräaikaan mennessä ... tahoja.

Yleisesti asetusta pidettiin lausunnoissa ...

Asetusta on lausuntojen perusteella täydennetty ja täsmennetty.

Lausuntojen mukaan ...

Tarkastus oikeusministeriön laintarkastusyksikössä...

2. Säännökohtaiset perustelut

1 §. Siviilivalmiusneuvottelukunnan tehtävät. Pykälän 1 momentin mukaan neuvottelukunta olisi yhteistoimintaelin, jonka tehtävänä on edistää sisäministeriön ja eri toimialojen yhteistoimintaa ja toiminnan kokonaisvaltaista suunnittelua, kehittämistä ja seurantaa pelastustoimessa. Neuvottelukunta ei yhteistoimintaelimenä kuitenkaan tekisi muita tahoja velvoittavia päätöksiä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin neuvottelukunnan tehtävistä. Momentin 1 kohdan mukaan neuvottelukunnan tehtävänä olisi 1 momentin mukaisessa tarkoituksessa seurata pelastustoimeen vaikuttavan kansallisen ja kansainvälisen toimintaympäristön muutosten suhdetta pelastustoimen viranomaisten toimintaan, huomioiden myös järjestöjen toimintamahdollisuudet toimintaympäristön muuttuessa. Lisäksi neuvottelukunta seuraisi pelastustoimen toimialan varautumista kansainvälisiin tehtäviin. Pelastustoimen viranomaisia ovat sisäministeriö, Aluehallintovirastot ja hyvinvointialueiden pelastustoimet.

Momentin 2 kohdan mukaan neuvottelukunnan tehtävänä olisi 1 momentin mukaisessa tarkoituksessa tehdä aloitteita pelastustoimen kehittämiseksi. Aloitteet voisivat koskea sekä viranomaisten että muiden tahojen toiminnan kehittämistä, yhteistyön tiivistämistä tai ohjausta yhtenäisten toimintatapojen ja -mallien varmistamiseksi koko maassa.

Momentin 3 kohdan mukaan neuvottelukunnan tehtävänä olisi 1 momentin mukaisessa tarkoituksessa antaa lausuntoja pelastustoimea koskevista asioista. Lausunnot voisivat esimerkiksi koskea sekä viranomaisten että muiden tahojen toimintaa tai valmistelussa olevaa lainsäädäntöä tai ohjausta, jonka toimeenpanolla voisi olla vaikutuksia pelastustoimen tehtävien toteuttamiseen.

Pykälän 3 momentin mukaan neuvottelukunnassa voitaisiin lisäksi käsitellä asioita, jotka liittyisivät esimerkiksi eri ministeriöiden ja viranomaisten sekä muiden toimijoiden pelastustoimintaan osallistumiseen ja poikkeusoloihin varautumiseen sekä valtakunnallisiin pelastustoiminnan, varautumisen ja väestönsuojelutehtävien järjestelyihin, jotka edellyttävät yhteistoimintaa.

Pelastuslain 23 § 1 momentin mukaan sisäministeriö johtaa, ohjaa ja valvoo pelastustointa, huolehtii pelastustoimen valtakunnallisista valmisteluista ja järjestelyistä, yhteensovittaa eri ministeriöiden ja toimialojen toimintaa pelastustoimessa ja sen kehittämisessä sekä huolehtii muista sisäministeriölle tässä laissa säädettyistä tehtävistä.

Pelastuslain 46 § 1 momentin mukaan valtion, hyvinvointialueen ja kunnan viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset ovat velvollisia osallistumaan pelastuslaitoksen johdolla pelastustoiminnan suunnitteluun sekä toimimaan onnettomuus- ja vaaratilanteissa niin, että pelastustoiminta voidaan toteuttaa tehokkaasti.

Pelastuslain 65 § 3 momentin mukaan pelastustoimen viranomaiset huolehtivat niiden vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamisesta.

Pykälän 4 momentin mukaan neuvottelukunta kokoontuisi puheenjohtajan tai tämän estyneenä ollessa varapuheenjohtajan kutsusta taikka milloin vähintään puolet muista jäsenistä on sitä ilmoittamansa asian käsittelyä varten pyytäneet.

2 §. Siviilivalmiusneuvottelukunnan kokoonpano. Pykälässä säädettäisiin siviilivalmiusneuvottelukunnan kokoonpanosta.

Pykälän 1 momentin mukaan siviilivalmiusneuvottelukunnan asettaa valtioneuvoston yleisistunto enintään neljäksi vuodeksi Neuvottelukunnassa olisi puheenjohtaja, varapuheenjohtaja sekä enintään 35 muuta jäsentä, joista jokaisella puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa lukuun ottamatta olisi henkilökohtainen varajäsen.

Pykälän 2 momentin mukaan neuvottelukunnan kokoonpano muodostuisi sisäministeriön, keskeisten ministeriöiden ja virastojen sekä alueiden ja järjestöjen edustajista. Jäseniksi nimettäisiin enintään kuusi sisäministeriön edustajaa, yksi puolustusministeriön edustaja, yksi sosiaali- ja terveysministeriön edustaja, yksi työ- ja elinkeinoministeriön edustaja, yksi liikenne- ja viestintäministeriön edustaja, yksi ympäristöministeriön edustaja, yksi valtiovarainministeriön edustaja, yksi aluehallintoviraston edustaja pelastustoimi- ja varautuminen vastuualueelta, yksi Hätäkeskuslaitoksen edustaja, yksi Pelastusopiston edustaja, yksi Poliisihallituksen edustaja, yksi Rajavartiolaitoksen edustaja, yksi edustaja hyvinvointialueilta sekä pelastustoiminnan yhteistyön järjestämisestä vastaavien pelastuslaitosten edustajat. Yksi edustaja nimettäisiin seuraavilta tahoilta: Huoltovarmuuskeskus, TUKES, Säteilyturvakeskus, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Siviilipalvelukeskus, Suomen Ympäristökeskus, Pääesikunta, Traficom, Väylä, Ilmatieteen laitos, Suomen Kuntaliitto ja Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö. Hyvinvointialueiden yhteinen edustaja nimettäisiin yhteistyössä hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin kanssa.

Pykälän 3 momentin mukaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulisi olla sisäministeriön virkamies.

Pykälän 4 momentin mukaan, jos neuvottelukunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, jäsen tai varajäsen vaihtuu kesken toimikauden, sisäministeriö määräisi vaihtuvan henkilön edustaman tahon esityksestä hänen tilalleen uuden, samaa tahoja edustavan jäsenen tai varajäsenen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Pykälän 5 momentin mukaan neuvottelukunnalla olisi sisäministeriön määräämä pääsihteeri. Neuvottelukunnalla voisi olla myös muita sihteerejä, jotka vastaisivat neuvottelukunnan työskentelyn edellyttämien valmisteluiden ohella myös jaostojen toiminnasta, mikäli neuvottelukunta niitä päättää asettaa. Sisäministeriö nimeäisi sihteerit. Pääsihteeri ja neuvottelukunnan asettamien jaostojen sihteerit olisivat sisäministeriön virkamiehiä. Pääsihteeri ja sihteerit muodostaisivat silloin neuvottelukunnan toimintaa koordinoivan sihteeristön. Neuvottelukunnalla olisi myös tekninen sihteeri. Pääsihteeri ja jaostojen sihteerit eivät olisi neuvottelukunnan jäseniä.

Pykälän 6 momentin mukaan neuvottelukunta voisi kutsua työnsä tueksi pysyviä tai tilapäisiä asiantuntijoita sekä tarpeen mukaan kuulla myös muita asiantuntijoita. Neuvottelukunnalla olisi näin mahdollisuus hankkia käyttöönsä asiantuntemusta, jota sillä ei muutoin olisi.

3 §. Siviilivalmiusneuvottelukunnan jaostot. Pykälän mukaan neuvottelukunta voisi asettaa asioiden valmistelua varten jaostoja. Jaostojen jäseninä voisivat olla myös neuvottelukunnan varajäseniä ja neuvottelukunnan ulkopuolisia asiantuntijoita esimerkiksi eri hallinnonalojen virastoja ja järjestöjä. Neuvottelukunta päättäisi itse jaostojen asettamisesta sen mukaan kuin katsoo tarpeelliseksi. Neuvottelukunta päättäisi myös itse jaostojen kokoonpanosta. Jaostossa voisi tarvittaessa olla pelkästään viranomaisten edustajia silloin kun siinä käsitellään asioita, joiden julkisuus on rajoitettua.

4 §. Siviilivalmiusneuvottelukunnan toimikausi. Pykälän mukaan neuvottelukunnan toimikausi on neljä vuotta. Ensimmäisen neuvottelukunnan toimikausi voi olla lyhyempi. Neuvottelukunnan toimikausi olisi tarkoituksenmukaista sovittaa vaalikauden mittaiseksi. Koska ensimmäinen vaalikausi on kestoaltaan lyhyempi kuin neljä vuotta, ensimmäinen neuvottelukunta tulisi voida asettaa lyhyemmäksi ajaksi kuin neljäksi vuodeksi.

5 §. Voimaantulo. Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan 1. päivänä tammikuuta 2024.